

schat van marsum

Tijdens het afgraven van de wierde van het Groningse Marsum werd een grote zilver- en goudschat gevonden. Helaas ging een deel van de vondst in 1904 direct de smeltoven in. Nu bestaat de schat nog uit enkele zilveren munten, het metaalbeslag van een gordel, een mantelspeld en 21 gouden imitatiemunten. De vergulde, zilveren plaatjes met leeuwen erop waren waarschijnlijk deel van een riemversiering.

begraven rond 879 - 884, gevonden in Marsum, Groningen, zilver en goud

Fries Museum, Leeuwarden | collectie Koninklijk Fries Genootschap

schat van rijs

De schat van Rijs is gevonden in 1840. Oorspronkelijk bestaat de schat uit 112 munten en een riemtong, maar na de vondst werd de schat gesplitst. Ook deze schat is in de 9de eeuw begraven. Naast meerdere in Dorestad geslagen munten zitten er ook enkele munten bij uit het West-Franse Melle. Er staan verschillende Frankische heersers op, zoals Lodewijk de Vrome en Lotharius I.

begraven rond 850 - 855, gevonden in Rijs, Friesland, zilver

Fries Museum, Leeuwarden | collectie Koninklijk Fries Genootschap

muntschat van pingjum

In de omgeving van Kimswerd en Pingjum worden opvallend veel schatten gevonden. Deze muntschat, die in het begin van de 10de eeuw begraven werd in een terp, is gevonden in 1868 en bestaat uit ongeveer 680 munten. Naast de twee Pingjumer schatten in deze zaal werd rond 1891 ook een andere schat gevonden in een terp tussen Kimswerd en Pingjum, maar deze is op mysterieuze wijze verdwenen.

begraven rond 900 - 911, gevonden in Pingjum, Friesland, zilver

Fries Museum, Leeuwarden | collectie Koninklijk Fries Genootschap

muntschat van aalsum

Veel Friese schatten zijn begraven in de 9de eeuw. In die tijd geeft het Frankische rijk enkele Friese gebiedsdelen in leen aan Vikingheren, die belasting heffen in de vorm van zilver. Daarnaast zijn er rovende Vikingen actief. Rond 840 krijgen de Deense Vikingbroers Rorik en Harald het gezag over delen van Frisia met de opdracht het gebied tegen andere Deense piraten te beschermen.

begraven rond 850 - 860, gevonden in Aalsum, Friesland, zilver

Fries Museum, Leeuwarden | collectie Koninklijk Fries Genootschap

EEN SCHAT AAN INFORMATIE

FRI
ESM
USE
UM

een schat aan informatie

Munten, juwelen, sieraden, relieken: alles wat blinkt is geliefde buit voor Vikingen. Vooral zilver is roversgoed. Vikingen gebruiken het, in de vorm van hakzilver, als kant-en-klaar betaalmiddel. Daarnaast worden exotische prestigeobjecten soms strategisch ingezet. Met kostbare objecten kan de loyaliteit van bondgenoten worden ‘gekocht’ en worden allianties gesmeed.

Banken bestaan niet en de kans op beroving is groot in de Vikingtijd. Een goede manier om kostbaar bezit uit handen van rovende Vikingen is daarom het te begraven. Het begraven van rijkdommen kan ook een religieuze reden hebben. Door het offeren van kostbaarheden kunnen de goden gunstig worden gestemd.

de eerste schat van westerklief

Op Wieringen zijn vlakbij elkaar twee zilverschatten gevonden. Deze oudste schat is zorgvuldig in een pot opgeborgen en rond 850 vermoedelijk door Deense Vikingen begraven als roversbuit. Op dat moment maken enkele Deense hoofdmannen in delen van Frisia de dienst uit en verblijven er lange tijd Denen op Wieringen. Deze schat bestaat grotendeels uit Scandinavische sieraden, zilverbaren en munten, allemaal compleet en intact.

*begraven rond 850, gevonden in Westerklijf, Noord-Holland, zilver
bruikleen Stichting Weg van de Vikingen, Den Oever, Nederland*

de tweede schat van westerklief

Dit is de tweede Vikingschat van Wieringen. Mogelijk hebben Deense Vikingen daar in de 9de eeuw een steunpunt ingericht voor roofexpedities. Deze zilverschat is zo'n dertig jaar na de andere schat verborgen, rond 875 – 877. Inmiddels heeft de hakzilvereconomie haar intrede gedaan, want in tegenstelling tot de andere Westerkliefschat zijn veel objecten in stukken gehakt om als betaalmiddel te dienen.

*begraven rond 880, gevonden in Westerklijf, Noord-Holland, zilver en aardewerk
bruikleen Stichting Weg van de Vikingen, Den Oever, Nederland*

muntschat van tzummarum

Dit is een van de grootste muntschatten van Noordwest-Europa. De schat werd gevonden in het Friese Tzummarum. In totaal bestaat de schat uit 2789 zilveren denarii, veilig weggestopt in een Badorfpot en zo uit handen gehouden van Vikingen. De Frankische munten komen van heinde en verre, zo blijkt uit muntplaatsen als Trier en Auxerre. Het overgrote deel is echter geslagen in het Friese Dorestad.

*begraven rond 855 - 865, gevonden in Tzummarum, Friesland, zilver
bruikleen Nationale Numismatische Collectie, De Nederlandsche Bank*

muntschat van midlum

Deze ring en ruim 200 munten zijn in de 10de eeuw zonder pot in de grond begraven, waarschijnlijk om de schat snel veilig te stellen. Met de ring is iets bijzonders aan de hand, want de stempelversiering op de ring is typisch Scandinavisch. De schat kan dus begraven zijn door een Scandinaviër, wie weet om zijn bezit uit handen te houden van rivaliserende Vikingen.

*begraven rond 900 - 911, gevonden bij Midlum, Friesland, zilver
Fries Museum, Leeuwarden | collectie Koninklijk Fries Genootschap*

schat van wirdum

Deze schat is onlangs door detectorzoekers gevonden in de buurt van Leeuwarden. De schat is vooral bijzonder omdat het bijbehorende linnen buideltje deels bewaard is gebleven. In het textiel is nog een afdruk van een van de munten te zien. Bij een van de gaatjes bleef bovendien een stukje leer bewaard. Er heeft dus mogelijk een leren riem aan het buideltje gezeten.

*9de eeuw, gevonden bij Wirdum, zilver
bruikleen Sjoerd Bakker, Jildert de Boer en Thomas Menting*

muntschat van kimsword / pingjum II

Deze munten horen bij een schatvondst van 52 zilveren denarii. De 19de-eeuwse vinder hield zelf de helft ervan. De munten zijn grotendeels geslagen in het Friese Dorestad, maar ook in Frankische muntateliers in Meaux en Dax. Op de munten zijn allerlei 9de-eeuwse Frankische heersers, zoals Lodewijk de Vrome, Karel de Kale, Pepijn II en Lotharius I afgebeeld.

*begraven rond 845 - 850, gevonden tussen Kimsword en Pingjum, Friesland, zilver
Fries Museum, Leeuwarden | collectie Koninklijk Fries Genootschap*

schat van oudwoude

Vooral de Friese kustdorpjes moeten het in de 9de eeuw ontgelden. Ook deze muntschat is in die tijd in de grond verstopt, in een Pingsdorfpotje als deze. De munten dragen verschillende afbeeldingen van diverse 9de-eeuwse Frankische heersers en zijn onder andere geslagen in Dorestad, Orleans en Parijs.

*begraven rond 845 - 850, gevonden in Oudwoude, Friesland, zilver
Fries Museum, Leeuwarden | collectie Koninklijk Fries Genootschap*